

ROZHODNUTIE

Číslo: 0002/2023/P-EU
Číslo spisu: 1963-2023-BA

Bratislava 28. 03. 2023

Úrad pre reguláciu sieťových odvetví ako orgán príslušný na konanie podľa § 9 ods. 1 písm. b) druhého bodu, § 9 ods. 1 písm. c) prvého bodu v spojení s § 15 ods. 4 zákona č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach v znení neskorších predpisov a článku 14 ods. 7 nariadenia Rady (EÚ) 2022/2576 z 19. decembra 2022 o posilnení solidarity prostredníctvom lepšej koordinácie nákupu plynu, spoľahlivých referenčných cien a cezhraničnej výmeny plynu

r o z h o d o l

tak, že podľa článku 14 ods. 7 písm. c) nariadenia Rady (EÚ) 2022/2576 z 19. decembra 2022 o posilnení solidarity prostredníctvom lepšej koordinácie nákupu plynu, spoľahlivých referenčných cien a cezhraničnej výmeny plynu prevádzkovateľ prepravnej siete **eustream, a.s.**, Votrubova 11/A, 821 09 Bratislava, IČO 35 910 712 ponúkne aspoň pôvodne nenominovanú kapacitu na dennom a vnútrodennom základe, ktorá sa má prideliť ako prerušiteľná kapacita pre prepojovacie body Lanžhot, Baumgarten, Veľké Zlievce a Výrava na obdobie od 31. marca 2023 do 31. marca 2024.

Odôvodnenie:

Dňa 29. decembra 2022 nadobudlo účinnosť nariadenie Rady (EÚ) 2022/2576 z 19. decembra 2022 o posilnení solidarity prostredníctvom lepšej koordinácie nákupu plynu, spoľahlivých referenčných cien a cezhraničnej výmeny plynu (ďalej len „Nariadenie“).

Cieľom Nariadenia je posilnenie solidarity prostredníctvom lepšej koordinácie nákupu plynu čím by sa mala zabezpečiť udržateľná, bezpečná a cenovo dostupná energia, a zároveň diverzifikácia dodávok energie. Posilniť zjednodušenie a zefektívnenie procesov, aby sa prevádzkovateľom plynárenských sietí poskytli nástroje na rýchlu reakciu na zmeny v tokoch plynu a na riešenie možných preťažení a urýchliť poskytovanie nevyužitých dlhodobých kapacít na trh, ktoré by inak zostali nevyužitú.

Prevádzkovatelia prepravných sietí by mali účinným spôsobom analyzovať dostupné informácie o využívaní prepravnej siete užívateľmi siete a mali by určiť, či došlo k nedostatočnému využívaniu zmluvnej pevnej kapacity. Takéto nedostatočné využívanie zazmluvnenej pevnej kapacity by sa malo definovať ako situácia, keď užívateľ siete za predchádzajúci mesiac využil alebo ponúkol na trhu v priemere menej ako 80 % rezervovanej pevnej kapacity na prepojovacích bodoch.

V prípade nedostatočného využívania pevnej kapacity by mal prevádzkovateľ prepravnej siete uverejniť dostupnú kapacitu pre ďalšiu mesačnú aukciu a následne ju dražiť. Národné regulačné orgány majú možnosť rozhodnúť, že namiesto toho použijú jeden z alternatívnych mechanizmov „využitia alebo straty“ podľa čl. 14 ods.7 Nariadenia. V tomto prípade by sa mal mechanizmus uplatňovať na všetky prepojujacie body bez ohľadu na to, či sú preťažené alebo nie.

Za týmto účelom vyplývajú z Nariadenia pre národný regulačný orgán a prevádzkovateľa prepravnej siete okrem iného tieto povinnosti:

- a) národný regulačný orgán sa poradí s národným regulačným orgánom susedného členského štátu a zohľadní jeho stanoviská,
- b) pred ponúknutím nedostatočne využitej pevnej kapacity v súlade s článkom 14 ods. 7 Nariadenia, prevádzkovateľ prepravnej siete analyzuje možné účinky v každom prepojujacom bode, ktorý prevádzkuje, a informuje o tom príslušný národný regulačný orgán.

Z uvedených dôvodov národný regulačný orgán v Slovenskej republike, ktorým je Úrad pre reguláciu sieťových odvetví (ďalej len „úrad“) listom č. 5115/202023/BA zo dňa 07. 02. 2023 požiadal prevádzkovateľa prepravnej siete eustream, a.s., Votrubova 11/A, 821 09 Bratislava, IČO 35 910 712 (ďalej len „regulovaný subjekt“) o doplnenie informácií k problematike efektívnejšieho využívania prepravných kapacít. Úrad v liste z dôvodu preskúmania súčasných pravidiel riadenia cezhraničných tokov plynu a z dôvodu poskytnutia nástrojov na podporu rýchlejšej reakcie na zmeny v tokoch plynu a na riešenie preťaženia požiadal regulovaný subjekt o posúdenie efektívnosti využívania prepravnej siete užívateľmi a navrhnutie optimálneho mechanizmu na jej zefektívnenie. S cieľom posúdiť vhodný mechanizmus ponúkajúcej prípadnej „nedostatočnej využitej pevnej kapacity“ vo všetkých prepojujaciach bodoch požiadal úrad regulovaný subjekt o predloženie analýzy možných účinkov preťaženia v každom prepojujacom bode a informácie o technickej kapacite, rezervovanej kapacite a reálne využitej kapacite v jednotlivých prepojujaciach bodoch za obdobie od 01.01.2022 do 01.01.2023.

Úradu bola listom zo dňa 10. 02. 2023 doručená odpoveď regulovaného subjektu zaevidovaná pod podacím číslom úradu 6356/2023/BA, založená v spise č. 1963-2023-BA. V odpovedi regulovaný subjekt uviedol prehľad požadovaných dát o technickej kapacite, rezervovanej kapacite ako aj využití rezervovaných kapacít na všetkých prepojujaciach bodoch prepravnej siete. Ďalej regulovaný subjekt uviedol, že mechanizmy definované v čl. 14 ods. 7 písm. a) a b) Nariadenia sú už zavedené v rámci „Congestion Management Procedures“, ktoré však regulovaný subjekt nepovažuje za efektívne vzhľadom na obmedzenia plynúce pre existujúcich užívateľov siete (čl.14 ods.7 písm. a) Nariadenia) alebo technické problémy aplikácie navrhovaného mechanizmu (čl.14 ods.7 písm. b) Nariadenia). Mechanizmus navrhovaný v čl.14 ods. 7 písm. c) Nariadenia regulovaný subjekt považuje v súčasnosti za najlepšie riešenie z pohľadu účastníkov trhu s plynom, nakoľko tento mechanizmus umožní jednoducho a pružne ponúknuť nevyužitú rezervovanú kapacitu podľa reálnej situácie v daný deň a nijakým spôsobom nenaruší existujúce kontrakty a z nich plynúce práva zmluvných strán. Regulovaný subjekt ďalej uviedol, že je pripravený najneskôr k 31.3.2023 mať uvedené riešenie v zmysle čl. 14 ods. 7 (c) Nariadenia plne implementované vo svojom IT systéme. Regulovaný subjekt tiež v odpovedi uviedol, že obdobu uvedeného prístupu (ponuka kapacít na prerušiteľnej báze, ktorá vychádza z historickej skúsenosti resp. predpokladu nevyužitia rezervovaných kapacít) ponúka aj v súčasnosti na prepojujaciach bodoch Baumgarten a Lanžhot avšak na dlhodobej báze.

V súlade s čl. 14 ods. 8 Nariadenia úrad v rámci konzultačného procesu zverejnil dňa 15.02.2023 na svojom webovom sídle Oznámenie o prebiehajúcej konzultácii k článku 14 Nariadenia, v ktorom uviedol, že zahájil proces konzultácie k zavedeniu jedného z navrhovaných mechanizmov uvedených v čl. 14 ods. 7 Nariadenia. V Oznámení uviedol tiež, že na základe obdržanej analýzy od regulovaného subjektu, ako aj na základe predbežnej diskusie s jednotlivými regulačnými úradmi členských štátov sa domnieva, že mechanizmus navrhovaný v čl. 14 ods. 7 písm. c) Nariadenia predstavuje najvhodnejšie riešenie, a umožní jednoducho a pružne ponúkať nevyužitú rezervovanú pevnú kapacitu podľa reálnej situácie v daný deň a nenaruší existujúce kontrakty a z nich vyplývajúce práva zmluvných strán, pričom proces prebiehajúcej konzultácie bude ukončený vydaním rozhodnutia do 31.3.2023, so zohľadnením stanovísk vyplývajúcich z procesu konzultácie.

Úrad v priebehu konania konzultoval s okolitými dotknutými národnými regulačnými orgánmi susedných členských štátov (E-Control – Rakúska republika, Energy Regulatory Office – Poľská republika, Energetický regulační úřad – Česká republika, MEKH – Maďarský regulačný úrad) navrhovaný mechanizmus uvedený v čl. 14 ods. 7 Nariadenia a nezaznamenal žiadne negatívne stanoviská k uplatňovaniu čl. 14 ods. 7 písm. c) Nariadenia na príslušných prepojoyacích bodoch.

Dňa 02. 03.2023 úrad obdržal od regulovaného subjektu listom č. 1133/2023 zaevidovaným pod podacím číslom úradu 9304/2023/BA, založenom v spise č. 1963-2023-BA spoločné stanovisko regulovaného subjektu a prevádzkovateľa maďarskej prepravnej siete FGSZ Ltd. k uplatňovaniu duálneho režimu na prepojoyacom bode Veľké Zlievce – Balassagyarmat v zmysle čl. 14 ods. 7 Nariadenia.

Dňa 27.03.2023 úrad listom č. 12141/2023/BA vyzval regulovaný subjekt ako účastníka konania podľa § 33 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov, aby sa oboznámil s podkladmi pred vydaním rozhodnutia, k spôsobu jeho zistenia a navrhol jeho prípadné doplnenie, a to v lehote do 5 dní odo dňa doručenia výzvy. Zároveň ho poučil, že ak sa v určenej lehote nevyjadrí, úrad bude mať za to, že k podkladom rozhodnutia nemá pripomienky a vydá rozhodnutie.

Účastník konania sa prostredníctvom elektronickej pošty doručenej úradu dňa 27. 03. 2023 v určenej lehote vyjadril, že výrok návrhu rozhodnutia akceptuje, nebude sa vyjadrovať k podkladom, k spôsobu jeho zistenia a nebude navrhovať jeho doplnenie.

Nariadenie v čl. 14 ods. 7 navrhuje alternatívne mechanizmy s cieľom zefektívnenia využitia systému. Úrad na základe posúdenia vplyvov a dostupných informácií pristúpil k rozhodnutiu zaviesť na prepojovacích bodoch ako najvhodnejšie riešenie z pohľadu užívateľov prepravnej siete ako aj z pozície regulovaného subjektu mechanizmus podľa čl. 14 ods. 7 písm. c) Nariadenia s cieľom čo najefektívnejšie využiť nevyužitú pevnú prepravnú kapacitu v prepojovacích bodoch so zohľadnením trhových podmienok berúc do úvahy bezpečnosť dodávok plynu a princíp posilnenia energetickej solidarity.

Na základe uvedených skutočností úrad rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti rozhodnutia.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustné odvolanie. Odvolanie je potrebné podať na Úrad pre reguláciu sieťových odvetví, a to v lehote 15 dní odo dňa oznámenia rozhodnutia. Toto rozhodnutie je po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov preskúmateľné súdom.

Richard Ružička
riaditeľ odboru regulácie plynárenstva
a obchodu s elektrinou a plynom

Rozhodnutie sa doručí:

eustream, a.s., Votrubova 11/A, 821 09 Bratislava